

'Taal verandert. Geen probleem, ik ga er gewoon in mee'

Machiel van Zanten, freelance journalist-tekstschrijver

De Radboud Universiteit Nijmegen loopt als een rode draad door het leven van Machiel van Zanten (51). Hij behaalde er twee academische titels en zette er zijn eerste stappen op het journalistieke pad, bij het universiteitsblad. Tot op de dag van vandaag is de universiteit een belangrijke opdrachtgever. Diep in deze journalist-tekstschrijver en eindredacteur zit nog altijd een jurist verborgen. Dit is de vierde aflevering van een serie over tekstprofessionals, afwisselend verzorgd door Josephine Woldring en Pia Kleijwegt.

PIA KLEIJWEGT
is freelance bedrijfsjournalist.

Veranderende taal

'Soms ben ik verbaasd over welke woorden je tegenwoordig mag gebruiken. Dan zoek ik het woord op in het Groene Boekje en blijkt het er gewoon in te staan. Vaak gaat het om Engelse termen. Jongeren gebruiken een mengelmoe van Nederlands en Engels. Ik heb mijn kinderen weleens uitgelegd dat 'willekeurig' een prachtig Nederlands woord is voor *random*. Sprak ze niet aan. Taal verandert, geen probleem, ik ga er gewoon in mee. Ik vind het alleen niet altijd mooier worden. Dus als ik de keuze heb tussen de klassieke variant en de nieuwe, ben ik geneigd om de klassieke aan te houden. Ik ben nog van de stroming die zegt: een groot aantal mensen is gisteren op vakantie gegaan.'

Brede basis

'Op mijn visitekaartje staat dat ik journalist-tekstschrijver ben. Maar bijna de helft van mijn tijd besteed ik aan eindredactie. Ik ben autodidact als schrijver. Mijn journalistieke vorming kreeg ik bij het weekblad van de Radboud Universiteit, waar ik meteen na mijn afstuderen ben begonnen. Ik schreef nieuwsberichten, achtergrondverhalen en een wekelijkse column over sport. Tijdens mijn studies Rechten en American Studies wist ik al dat ik in geen van beide vakgebieden een beroep zou gaan zoeken. Toch heb ik als eindredacteur veel profijt van mijn rechtenstudie. Je leert analytisch denken en de waarde van woorden kennen. Een komma kan een gigantisch verschil maken in een wettekst. Juristen spelen met taal, het zijn ongelooflijke scherpshijpers. Van mijzelf weet ik dat ik een goed oog heb voor detail.'

Dankbaar werk

'Als eindredacteur vind ik het boetseren aan een tekst leuk om te doen. Het is dankbaar werk. Je behoedt mensen voor fouten en helpt ze hun product te verfraaien. Wel laat ik in teksten voor specialisten veel meer passeren dan in teksten voor een breed publiek. Beleidsteksten zoals jaarverslagen komen vaak uit alle hoeken en gaten van de organisatie. Allerlei mensen hebben eraan meegeschreven en er staan weleens zinnen van vele regels in. Dan denk ik: dat kan beter en directer. Maar soms zit er een gedachte achter om zaken omslachtig te formuleren. Als ik die reden ken, laat ik veel meer door. Ik kijk dan vooral of de informatie juist is, of het taalkundig klopt en of de tekst consistent en consequent is.'

Over Machiel van Zanten

- Begon in 1992 als freelance journalist bij *KU Nieuws*. Daarnaast schreef hij voor de sportpagina's van *De Stentor*;
- Opdrachtgevers: Radboud Universiteit Nijmegen en verschillende non-profitorganisaties;
- Werkt deels thuis in het Gelderse Ooij, deels op locatie;
- Fotoportfolio: <https://www.flickr.com/photos/zanten> en <https://twitter.com/ooijpolder>;
- www.machielfanzanten.nl.

Fatsoenlijk uurtarief

'Het vak van tekstschrijver staat onder druk. Op internet staan allerlei marktplaatsen waar voor schandig lage tarieven werk wordt aangeboden. Als tekstprofessional moet je proberen je meerwaarde voor de organisatie te benadrukken. Dat je met tekst echt iets kunt bijdragen, opdrachtgevers moeten daarvoor openstaan. Een tekstprofessional die minimaal op hbo-niveau is opgeleid, kun je niet een paar cent per woord toewerpen. Ik moet eerlijk zeggen dat ik die prijsdruk in mijn eigen praktijk nog niet zo merk. Ik verkeer in de luxepositie dat ik een fatsoenlijk uurtarief kan vragen. Maar als je net begint als freelancer, is het heel lastig om je poot stijf te houden en te zeggen: dit is geen redelijke beloning.'

Fotografie

'Vraag je mij waar ik sta over vijf jaar, dan is dat denk ik vergelijkbaar met waar ik nu sta. Eigenlijk ben ik heel tevreden en heb ik niet het gevoel dat het allemaal anders moet. Als tekstprofessional heb ik in de loop der jaren een soort fundament opgebouwd, een bepaald niveau waarop ik prima kan functioneren. Natuurlijk leer ik nieuwe dingen, maar het zit hem meer in de details. Dat is anders bij de fotografie. Daar kan ik nog grote stappen zetten, elke dag beter worden. Fotografie is een prachtige uitlaatklep. Ik woon midden in de Ooijpolder. Een paar keer per week loop ik daar te struinen tussen de wilde paarden en koeien. Vaak zonder plan, maar altijd met camera.' ■

Interviews

'De meeste artikelen die ik schrijf, schrijf ik op basis van interviews. Vooraf heb ik een aantal aandachtspunten opgeschreven waarvan ik denk dat ze interessant zijn. Maar ik ga niet strikt een lijst met vragen afwerken. Ik geef mijn interviewpartner ook de ruimte om dingen aan te dragen. Het interview zie ik als een samenspel. De geïnterviewde krijgt vooraf inzage in het artikel en de onjuistheden gaan eruit. Ik probeer het daartoe te beperken. Maar op het moment dat hij aangeeft: ik wil dit erbij en dat eruit, heb ik niet altijd de mogelijkheid om dat te weigeren. Sommige opdrachtgevers willen pas publiceren als de geïnterviewde – vaak iemand uit de eigen organisatie – zegt: zo wil ik het naar buiten hebben. Dus er zitten beperkingen aan mijn mogelijkheden.'